

КУЛЬТУРА СОЇ ПОСІВНОЇ СОРТУ КАРПАТСЬКА В ДЕНДРОПАРКУ ПРИКАРПАТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Соя посівна вирощується в дендропарку Прикарпатського університету ім. В. Стефаника з 1978 р. Соя посівна (*Ylycine max (L.) Merr.*) [1] – однорічна трав'яниста рослина родини бобових (*Fabaceae*). Стебло прямо-стояче, добре розгалужене, 40-110 см заввишки. Корінь стрижневий короткий, з великою кількістю довгих бічних. Листки складні потрійчасті. Квітки зібрані в суцвіття в пазухах листя. Соя самозапильна. Насіння містить 33-47% білків, до 25% жирів. Її часто називають рослинним м'ясом, бо в ній в півтора – два рази більше білків, ніж у свинині [2].

Батьківщиною сої вважається Східна Азія. До ґрунту вона вибаглива. За нашими спостереженнями встановлено, що соя на дослідних ділянках, де внесені добрива, досягла до 1 м висоти, і її врожайність на 25 відсотків вища, ніж на ділянках контролю.

Соя Карпатська сорт ранньостиглий. Насіння висівають переважно в другій декаді травня, коли ґрунт прогрітий на глибину 10 см на 10° С. Сходи рослин з'являються на 10-ий день після висіву, бутонізація – 45-ий, цвітіння – 80-ий, плодоношення – 120-ий день. Соя – просапна культура, висівається з шириною міжрядь 45-60 см, в рядку рослина від рослини 15-20 см. Насіння коричневе. Вага 1000 насінин 150-160 г. Стійка проти тривалої ґрунтової посухи.

Соя – цінна як бобова культура взагалі і як лікарська зокрема. В народній медицині її використовують для лікування гастриту з підвищеною кислотністю шлункового соку. Вона стимулює центральну нервову систему, позбавляє недокрів'я, поповнює загальні сили людини. Соя багата на вітаміни, глікозиди, каротини, мінеральні сполуки калію, фосфору, магнію, кальцію, міді, заліза та ін.

В наших умовах соя добре росте і плодоносить. Насіння зберігає схожість до 3-х років. За період вирощування в дендропарку вона добре акліматизувалась у місцевих умовах. На нашу думку, соя Карпатська як ранньостиглий сорт є перспективною для вирощування на Прикарпатті.

1. Лещенко А. К. Соя / Довідник по апробації сільськогосподарських культур. – Том II. – К.: Урожай, 1971. – С. 146-168.
2. Фурдичко О.І. Паук М.Ф. Лікарські та медоносні рослини Галичини. – Львів: Світ, 1998. – 30 с.

Oksana Kutsela

THE CULTURE *YLYCINE MAX (L.) MERR.* IN FLORA PARK "FRIENDSHIP"

The culture *Ylycine max (L.) Merr.* in flora park "Friendship" of the Precarpathian University after V. Stepanyk were researched.